

ZMĚNY 2012

PRŮVODCE NOVINKAMI SOCIÁLNÍHO SYSTÉMU V ROCE 2012

Změny v podpoře rodin s dětmi

Více na stranách 3 – 6

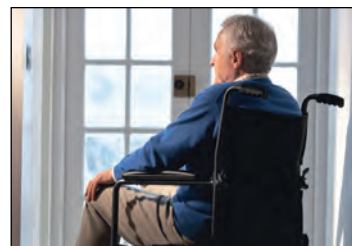
Změny v podpoře zaměstnanosti

Více na stranách 7 – 10

Změny v podpoře zdravotně postižených

Více na straně 12 – 13

Jak se mění výplata sociálních dávek?

Více na straně 16

30 modelových situací, jak se mění sociální systém

Vážení čtenáři,

připravili jsme pro vás přehled významnějších změn v sociálním systému, které loni prosadila vláda České republiky, a které vstupují v platnost v roce 2012.

Všechny evropské země čelí novým výzvám, jako je například prodlužující se věk obyvatel. To je určitě dobrá zpráva, ovšem na druhé straně klesá počet ekonomicky aktivních lidí. Sociální, důchodové a zdravotní systémy se tomu musí přizpůsobit, jinak nebudou finančně dlouhodobě udržitelné.

Změny v sociálním systému vedou k jeho zjednodušení, větší adresnosti vyplácení sociálních dávek, pružnějšímu pracovnímu trhu a většímu postihům při zneužívání dávek a práce načerno. Sociální dávky budou nově vypláceny na jednom místě – na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR. Záměrem je snížit složitou a nákladnou administrativu, která zatěžuje jak občany, tak výdaje státu. Změny na pracovním trhu budou motivovat zaměstnavatele k udržení pracovních míst a nabírání nových zaměstnanců, a nezaměstnané k aktivnějšímu hledání práce. Změny v rodičovské umožní větší volnost rodičů při stanovení délky i výše čerpání rodičovského příspěvku, podle aktuální rodinné situace. Zpřísnění boje proti zneužívání sociálních dávek povede k tomu, že pomoc státu dostanou především ti, kdo pomoc opravdu potřebují, nebo jsou aktivní ve snaze změnit svůj momentálně nepříznivý stav.

Evropa se přizpůsobuje ekonomickému vývoji

Pohled za hranice stále zřetelněji ukazuje, že se Evropa potýká s vleklou ekonomickou krizí a všechny

reformy ze strany Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Evropské komise.

zemí světa včetně České republiky, jako recept proti zpomalování růstu doporučuje právě co nejrychlejší zavedení reformy, které musí být doprovázeny úsporami.

Státy, které jsou ve vážné krizi, jsou nuceny přistupovat i k tak nepopulárním krokům, jako je snižování důchodů, sociálních dávek a platů o desítky procent. Díky tomu, že reformy byly zahájeny už v roce 2007 a dnes se dokončují, nemusí být u nás úspory tak drastické. Nebylo by však poctivé tvrdit, že tyto změny budou úplně bezbolestné. Přesto jsou prováděny s maximální možnou sociální citlivostí. Rodiny s dětmi u nás platí nejnížší daně z příjmů v Evropské unii. Zavedení rovné daně s daňovými slevami a bonusy je mimořádně výhodné především pro nízkopříjmové rodiny s dětmi, které mají v řadě případů vyšší čisté příjmy než hrubé. Nezaměstnanost je u nás 6. nejnížší v Evropské unii, zatímco ještě v roce 2006 jsme se pohybovali

evropské země jsou nuceny se této nové realitě přizpůsobit. Česká republika není izolovaným ostrůvkem v rozbouraném moři. Jestliže nechceme zabřednout do velkých ekonomických problémů, které tvrdě dopadají například na Řecko, Portugalsko, Irsko, Španělsko nebo Itálii, musíme se přizpůsobit i my.

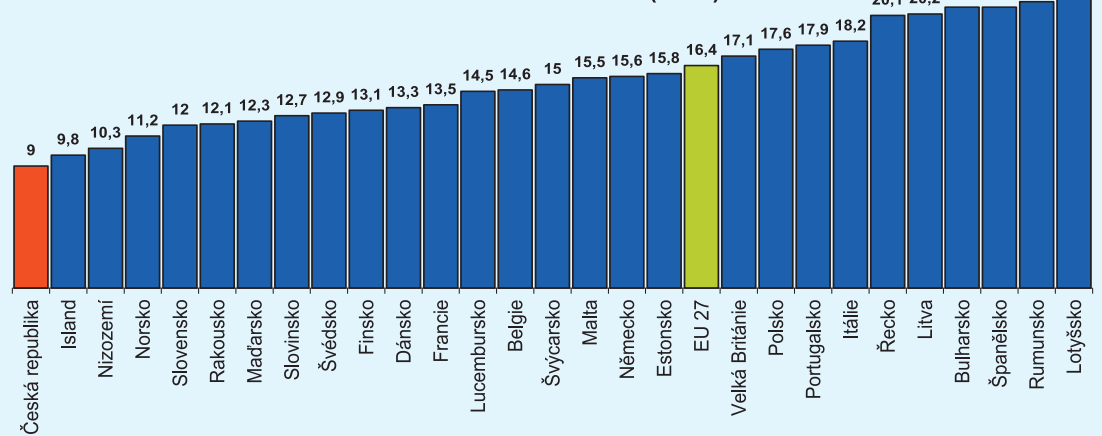
Eurozóna, na kterou je Česká republika těsně navázána, má podle odhadů v roce 2012 zpomalit ekonomický růst na 0,2 procenta. OECD, která sdružuje 34 nejrozvinutějších

Celá Evropa dnes šetří a reformuje

To je především motivováno snahou zkrotit nebezpečné zadlužování státu a postupně snižovat schodky veřejných rozpočtů. Dluh České republiky je dnes zhruba čtyřikrát nižší než řecký, patří k nejnižším v Evropě, a z tohoto pohledu na tom naše země zase není tak špatně. O tom svědčí i nedávné zvýšení ratingu České republiky, což je v Evropě zcela ojedinělé, nebo ocenění prováděných

Míra ohrožení chudobou (2010)

Míra ohrožení chudobou, počítaná podle jednotné evropské metodiky (v %), je v České republice nejnížší v rámci Evropské unie. A to přesto, že v letech 2008 – 2010 došlo vlivem zahájených reform sociálního systému k poklesu sociálních mandatorních výdajů o 100 miliard korun.

kolem 16. místa. Česká republika je stále zemí s nejnížší mírou chudoby v Evropské unii.

Česká republika má 6. nejnížší nezaměstnanost v Evropské unii

Postupné sjednocení daně z přidané hodnoty, které zajistí financování důchodové reformy, přitom zvýší inflaci zhruba jen o 1 procento. Rodinám bude zároveň kompenzováno zvýšením daňových slev na děti a daňových bonusů, seniorům valorizací důchodů. Zároveň se letos zvyšuje životní a existenční minimum, což se odrazí ve zvýšení některých sociálních dávek pro nízkopříjmové skupiny.

ZMĚNY V PODPOŘE RODIN S DĚTMI

Rodiče mohou měnit výši a délku čerpání rodičovského příspěvku podle aktuální potřeby

Do konce loňského roku u nás platil systém třírychlostního čerpání rodičovského příspěvku (rodičovské) v délce do 2, 3 nebo 4 let věku dítěte. Patří mezi nejvstřícnější v Evropě jak v délce pobírání této dávky, tak v její výši v poměru k průměrné mzdě. Čtyřletá délka rodičovské podpory je přitom výjimečná.

Od ledna 2012 dochází ke změnám. Rodiče budou mít větší volnost při čerpání rodičovského příspěvku a mohou pružněji rozhodovat o jeho délce a výši. Systém se stává jednodušší a vstřícnější k potřebám rodin s malými dětmi. Umožní pružnější sladění práce a péče o děti podle momentální situace rodičů a jeho vyplnění bude i spravedlivější. Cílem

je, aby se mohli rodiče snadněji vracet na trh práce a zvýšily se tak jejich šance na další budování pracovní kariéry.

Končí rozdělení rodičovského příspěvku na tři různě dlouhé, ale pevně stanovené varianty, mezi nimiž nelze přecházet. Nově si rodič může zvolit v zásadě jakoukoliv délku čerpání (maximálně do 4 let věku dítěte), přičemž na výši příspěvku 220 000 korun to nebude mít vliv. Podmínkou však je, aby aspoň jednomu z rodičů bylo možno stanovit denní vyměřovací základ pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.

JAKÉ JSOU HLAVNÍ ZMĚNY VE VYPLÁCENÍ RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU?

Maximální výše rodičovského příspěvku je 220 000 korun

Rodiče si budou moci určit výši a délku čerpání rodičovského příspěvku. Výplata příspěvku skončí buď vyčerpáním celkové částky až 220 000 korun na dítě, nebo dovršením čtvrtého roku dítěte. Měsíční výše příspěvku je omezena 70 % třicetinasobku denního vyměřovacího základu, což zhruba odpovídá výši peněžité pomoci v mateřství. Pokud bude nižší než 7600 korun, bude si moci rodič volit výši rodičovského příspěvku do 7600 korun měsíčně. Pokud bude vyšší než

7600 korun, bude moci zvolit výši příspěvku do výše těchto 70 % denního vyměřovacího základu, nejvýše však do 11 500 korun.

Výše rodičovského příspěvku nemusí být po celou dobu jeho čerpání stejná. Je možné ji měnit, nejdříve po uplynutí 3 kalendářních měsíců od poslední volby. Možnost výběru délky čerpání rodičovského příspěvku je zachována i při plynulém navázání rodičovské s dalším potomkem.

Nárok mají i ti, co neplatili nemocenské pojištění

Pokud si ani jeden z rodičů neplatil nemocenské pojištění a nelze jim stanovit denní vyměřovací základ (nezaměstnaní, studenti, podnikatelé neplatící nemocenské pojištění), nemohou volit výši a délku čerpání rodičovského

příspěvku. V takovém případě zůstane rodičovský příspěvek v pevných částkách jako dosud (7600 korun do 9. měsíce věku dítěte, poté 3800 korun do 4 let věku dítěte.). Celková výše příspěvku dosáhne 216 600 korun.

Rodičovský příspěvek i pro děti ve školce

Pokud rodiče čerpají rodičovský příspěvek podle nové právní úpravy od ledna 2012, mají na něj nárok i tehdy, pokud dítě starší 2 let umístí do školky nebo do obdobného zařízení pro děti. U dětí mladších než 2 roky se nově zavádí limit 46 hodin měsíčně

ne jako doba, po kterou bude možné umístit dítě v zařízení pro děti, aniž by rodič ztratil nárok na příspěvek. V původním systému platil pro možnost čerpání příspěvku při umístění dítěte v předškolním zařízení časový limit, a to i pro děti starší 2 let.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

1) Prodloužení dvouleté rodičovské

Ingrid (26 let) si původně zvolila dvouletou variantu rodičovské, ze které do konce loňského roku vyčerpala 180 000 korun. Letos uvažuje o prodloužení čerpání rodičovského příspěvku. Nová právní úprava jí to umožní, přechod z původního do nového systému není nikomu z rodičů omezen. Při žádosti o přechod do nového systému se jí sečtou všechny doposud vyplacené rodičovské příspěvky a tato suma se odečte od celkové maximální možné vyplacené částky 220 000 korun. Ingrid si bude moci sama určit vyplacení zbytku peněz podle svých potřeb. Rozhodla se pro čerpání rodičovského příspěvku od ledna letošního roku po dobu 8 měsíců ve výši 5000 korun měsíčně.

2) Zkrácení čtyřleté rodičovské

Lucie (24 let) má dceru Žanetu (22 měsíců). Lucie se původně rozhodla pro čtyřleté čerpání rodičovského příspěvku. Vzhledem k tomu, že se pro ni naskytla možnost nastoupit do zaměstnání v nové firmě, projevila zájem zkrátit délku rodičovské. Jelikož byla v době narození dítěte nemocensky pojištěna a měla nárok na peněžitou pomoc v mateřství, může si o převod na kratší rodičovskou požádat. Musí jen doložit potřebné údaje pro stanovení denního vyměřovacího základu. Jelikož měla měsíční příjem 22 000 korun a její peněžitá pomoc v mateřství přesahovala maximální možnou výši rodičovského příspěvku 11 500 korun, může od přechodu na novou právní úpravu zvolit výši rodičovského příspěvku až do této maximální výše.

3) Výši příspěvku stanoví vyšší příjem

Manželům Danielovým se narodila dcera Leona. Oba jsou zaměstnaní a tedy nemocensky pojištěni. Martin je programátorem IT a vydělává 40 000 korun měsíčně. Má vyšší příjem než manželka, která pracuje v obchodě za 12 000 korun měsíčně. Manželé se rozhodli pro dvouletou rodičovskou. U obou rodičů lze stanovit ke dni narození dítěte denní vyměřovací základ, a v takovém případě se při stanovení výše rodičovského příspěvku vychází z toho vyššího. Výše denního vyměřovacího základu Martina jim dává možnost čerpání příspěvku až do maximální výše 11 500 korun, i když o rodičovský příspěvek žádala jeho manželka.

4) Pružnější rodičovská při narození druhého dítěte

Andrea (32 let) pracovala v oblasti reklamy a dosahovala slušných příjmů 35 000 korun. Narodil se jí syn Michal a rozhodla se pro tříletou variantu čerpání rodičovského příspěvku. V červnu letošního roku se jí narodí druhé dítě v době, kdy Michalovi budou téměř dva roky. Rozhodla se přejít do nového systému čerpání rodičovského příspěvku, protože jí to výše denního vyměřovacího základu umožňuje. Do nástupu na další mateřskou může čerpat rodičovský příspěvek v maximální možné výši 11 500 korun měsíčně a získá tím o 3900 korun měsíčně více. Při narození druhého dítěte se rozhodne, jak dlouho bude chtít rodičovský příspěvek čerpat a jeho výši i délku čerpání může následně měnit (opět s limitem 220 000 korun).

5) Rodiče dítěte nejsou manželé

Pavína (29 let) a Roman (35 let) spolu žijí, nejsou manželé a mají syna Štěpána (18 měsíců). Pavína studovala v době jeho narození na vysoké škole a nesplňovala tak podmínku pro přiznání peněžité pomoci v mateřství. Rodičovský příspěvek čerpala ve čtyřleté variantě, tedy nyní ve výši 3800 korun měsíčně. Její partner Roman pracuje jako technik a vydělává 26 000 korun měsíčně. Pavína nechce zůstat s dítětem doma 4 roky a hodlá ukončit rodičovskou koncem roku 2012. Proto nyní uplatnila pro získání nároku na kratší čerpání rodičovského příspěvku Romanův příjem. Po doložení jeho denního vyměřovacího základu jí byla spočtena dosud vyplacená suma příspěvku na 102 600 korun. Zbytek 117 400 korun (do celkové výše 220 000 korun) si vyčerpá ve výši 9780 korun měsíčně.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

6) Rodiče zůstanou v původním systému

Manželé Trojanovi mají dceru Adélu (18 měsíců) a zvolili čerpání tříleté varianty rodičovské. Jelikož neuvažují o tom, že by dali dítě do předškolního zařízení, nevztahovalo by se na ně nové zvýhodnění pobírání rodičovského příspěvku při současném navštěvování jeslí nebo školky (od 2 let věku dítěte). Přejít do nového systému není povinný, proto se Trojanovi rozhodli čerpat příspěvek podle původních podmínek. Ušetří tak 15 600 korun, protože celková výše rodičovského příspěvku v tříleté variantě se snižuje ze 235 600 na 220 000 korun.

7) Oba rodiče jsou bez práce

Monika (21 let) s Patrikem (23 let) jsou mladí rodiče, kteří žijí v regionu s vysokou nezaměstnaností. V únoru čekají narození prvního dítěte. Ani jeden z nich však nebude splňovat podmínky pro volbu výše a délky pobírání rodičovského příspěvku, protože jako nezaměstnaní neplatí nemocenské pojištění. Monice tak nevznikl nárok ani na peněžitou pomoc v mateřství, bez prostředků však nezůstane. Výše rodičovského příspěvku jim zůstane v pevných částkách 7600 korun od narození dítěte do 9. měsíce jeho věku a poté 3800 korun do 4 let věku.

8) Rodiče se v péči o dítě mohou střídat

Manželé Malinovi mají syna Matěje (2 roky). Kamila pracuje v manažerské pozici v podniku, který získal důležitou zakázku, a chce nastoupit do práce zpět na plný úvazek minimálně

na půl roku. S manželem Ondřejem se dohodli, že ji na tuto dobu v péči o dítě zastoupí, což systém čerpání rodičovské podle původní i nové úpravy umožňuje.

9) Výhodnější péče o děti v předškolním zařízení

Dominika (27 let) je svobodná maminka, která pečuje o syna Marka (2,5 roku). Dominika čerpá rodičovský příspěvek ve čtyřleté variantě (bez možnosti volby) a chce jej využít až do 4 let věku Marka. Ten má možnost od 3 let navštěvovat mateřskou školu. Od letošního roku na tom bude Dominika lépe, pokud se přihlásí do nového systému rodičovské, kde se již u dětí starších 2 let nebude sledovat, jestli navštěvují předškolní zařízení. Finančně se pro Dominiku z hlediska čerpání dávky nic nezmění, ale i při celodenní docházce Marka do mateřské školky Dominika o rodičovský příspěvek (na rozdíl od původní právní úpravy) neprijde, a přitom může nastoupit na částečný pracovní úvazek.

10) Vazba výplaty dávek na školní docházku

Klement (11 let) opakovaně chodí za školu a jeho rodiče na to příliš nebdají. Dokonce jim byla pravomocně uložena sankce podle přestupkového zákona. Jeho matka pobírá rodičovský příspěvek z důvodu péče o jeho 1,5ročního sourozence. Jaké bylo je-

jich překvapení, když jim úřad práce oznámil, že jim bude kvůli záškoláctví Klementa snížena výplata rodičovského příspěvku o částku 22 800 korun (ze 220 000 korun). Rodiče tak budou více motivováni sledovat, jestli jejich děti řádně chodí do školy.

Jak se přihlásit do nového systému, pokud nárok na rodičovský příspěvek vznikl před 1. lednem 2012?

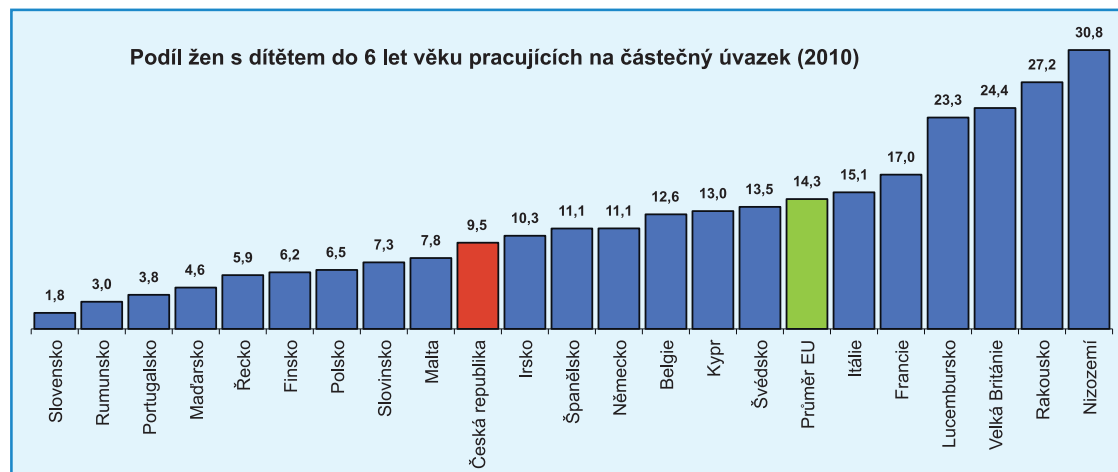
Pokud rodiči vznikl nárok na rodičovský příspěvek před 1. lednem 2012, může se rozhodnout, jestli bude čerpat rodičovský příspěvek postaru nebo podle nové úpravy.

Obecně však platí, že pokud rodič zůstane v původním systému čerpání příspěvku, platí pro něj i všechny původní podmínky tohoto čerpání, tedy i omezení docházky dítěte do

předškolního zařízení. Pokud rodič chce požádat o změnu rodičovského příspěvku podle nové právní úpravy, může tak učinit na úřadu práce kdykoli od 1. ledna 2012.

Tuto volbu může provádět jako doposud ten rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Při přechodu do nového systému je nutné doložit písemnou žádost o volbu výše rodičovského příspěvku. K žádosti je nutné doložit údaje rozhodné pro určení výše denního vyměřovacího základu jednoho nebo obou rodičů.

Na internetu jsou dostupné formuláře, pro podání žádosti platí pravidla jako u ostatních žádostí na dávky státní sociální podpory.

Větší pružnost čerpání rodičovské může přispět k lepším možnostem zaměstnávání především maminek s dětmi. Například podíl jejich částečných pracovních úvazků (v %) je v České republice v porovnání s evropskými zeměmi podprůměrný.

Změny v peněžitě pomoci v mateřství

Pro možnost volby výše a délky rodičovského příspěvku je důležitý nárok na peněžitou pomoc v mateřství alespoň jednoho z rodičů. Podmínkou pro její získání je, aby byl rodič nemocensky pojištěn alespoň

270 kalendářních dnů v posledních 2 letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství, a pokud byl v den přiznání dávky zaměstnán (s nemocenským pojištěním) nebo je v ochranné lhůtě.

Zjednodušení zápočtu doby studia

Nově se zjednodušuje zápočet doby studia pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Do doby účasti na nemocenském pojištění (minimálně 270 kalendářních dnů) pro získání

nároku na peněžitou pomoc v mateřství se nově započítává doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole, pokud bylo studium řádně ukončeno.

Zpřesnění dohody o převzetí dítěte

I nadále platí, že otec dítěte či manžel ženy, která dítě porodila, může uzavřít s matkou dítěte dohodu o převzetí dítěte do péče. Pro účely nároku na peněžitou pomoc v mateřství lze tuto dohodu uzavřít minimálně na dobu

7 kalendářních dnů po sobě jdoucích, jinak nebude dávka vyplacena. Cílem je zabránit účelovému přebírání péče o dítě otcem (manželem) jen na dny pracovního klidu, kdy mohl kromě mzdy pobírat i peněžitou pomoc v mateřství.

ZMĚNY V PODPOŘE ZAMĚSTNANOSTI

Aktivním podporu, pasivním sankce

Přijaté změny zvyšují motivaci nezaměstnaných k rychlejšímu hledání práce a zpřísňují postihy za zneužívání sociálních dávek. Spolupráce úřadů práce s agenturami práce umožní zprostředkovat nezaměstnaným práci

rychleji a efektivněji. Jednou ze zásadních změn je převedení veřejné služby z obcí na Úřad práce ČR. Délka ani výše podpory v nezaměstnanosti se v roce 2012 nemění, mění se jen výše této podpory.

Délka pobírání podpory		Výše podpory v nezaměstnanosti	
Do 50 let věku	5 měsíců	první 2 měsíce	65 % čisté mzdy
Od 50 do 55 let	8 měsíců	další 2 měsíce	50 %
Nad 55 let	11 měsíců	zbývající doba	45 %

Podpora v nezaměstnanosti se vy počítává z průměrného čistého měsíčního výdělku z předchozího zaměstnání. Za měsíc nezaměstnaní mohou dostat maximálně 0,58 násobek průměrné mzdy za 1. – 3. čtvrtletí předchozího kalendářního roku před podáním žádosti o podporu nezaměstnanosti

(v roce 2012 maximálně **13 762 korun**). Při rekvalifikaci se podpora zvyšuje na 60 % dřívějšího výdělku (v roce 2012 maximálně **15 422 korun**).

Po skončení podpůrní doby už nezaměstnaný může získat jen sociální dávky ze systémů státní sociální podpory nebo pomoci v hmotné nouzi.

Pracovat načerno se nevyplácí

Podle odhadů přichází stát kvůli práci načerno na neoprávněně vyplacených dávkách a daňových únicích o desítky miliard korun ročně. Až polovina nezaměstnaných si přivydělává načerno. Tím se připravují o výhody plynoucí z legálního pracovního poměru, jako je

nemocenské a důchodové pojištění. V případě vážného úrazu například nemusí dostat invalidní důchod. Při nedostatečné délce doby důchodového pojištění nemusí získat ani důchod starobní. Pokud se na ně přijde, mohou navíc dostat pokutu, která se nyní zvyšuje.

Zkrácení délky rozhodného období pro nárok na podporu o 1 rok

Nárok na podporu v nezaměstnanosti má uchazeč o zaměstnání, který v posledních 2 letech (dříve 3 roky) před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání pracoval a přitom platil aspoň 12 měsíců důchodové pojištění. Potřebnou dobu pojištění

je možné získat i prostřednictvím náhradních dob (například péče o dítě do 4 let, doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo výkonu veřejné služby, pokud její rozsah překračuje v průměru 20 hodin týdně).

Zpřísnění pobírání podpory v nezaměstnanosti

Pokud úřad práce zprostředkuje klientovi zaměstnání a on jej do půl roku ukončí bez vážného důvodu sám nebo dohodou, bude se moci do evidence nezaměstnaných přihlásit znovu až po 6 měsících ode dne vzniku

pracovního poměru. To samé platí pro uchazeče o zaměstnání, jemuž úřad práce zprostředkuje zaměstnání, ale zaměstnavatel s ním ukončí pracovní poměr kvůli hrubému porušení pracovních povinností.

Přísnější postih nelegální práce

Dojde k posílení a zvýšení kontrol nelegálního zaměstnávání sloučením kontroly pod Státní úřad inspekce

práce. Pokuty za práci načerno se zvyšují až do 100 000 korun (dříve 10 000 korun).

Větší volnost při výběru rekvalifikace

Uchazeč o zaměstnání si bude moci sám vybrat rekvalifikační kurz. Úřad práce tuto nabídku posoudí, jestli splňuje podmínky pro její uhrazení. Pro tento případ je stano-

ven limit úhrady ceny v maximální výši 50 000 korun za 3 kalendářní roky. V případě, že cena kurzu limit přesáhne, rozdíl zaplatí sám uchazeč.

Zrušení povinnosti hlásit volná pracovní místa

Zaměstnavatelé již nebudou povinni hlásit úřadům práce volná místa.

Hlášení bude nadále dobrovolné, což snižuje administrativní zátěž.

JAK SE MĚNÍ SYSTÉM VEŘEJNÉ SLUŽBY

Veřejnou službu původně zajišťovaly stovky obcí pro tisíce klientů. Od letošního roku je z obcí převedena na Úřad práce ČR. Nově bude určena nejen pro osoby v hmotné nouzi, ale i pro uchazeče o zaměstnání. Veřejná služba je využívána jako motivace k udržování pracovní aktivity nezaměstnaných, což přispívá k jejich pozdějšímu uplatnění na pracovním trhu. Omezuje i nelegální práci. Minimálním cílem je zpočátku

její zachování v současném rozsahu, přičemž postupně bude rozšiřována. Nebude se týkat například starších

vodu veřejnou službu odmítne, bude vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání a může být vyřa-

Nabídka veřejné služby v rozsahu až 20 hodin týdně se nově zavádí pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci déle než 2 měsíce

občanů, zdravotně postižených nebo pečujících o člena rodiny.

Jestliže klient bez vážného dů-

zen i ze systému pomoci v hmotné nouzi. Veřejná služba neznámá jen úklid veřejných prostranství,

ale třeba i práci v nemocnicích, ve školství, v oblasti sociální, zdravotnické, sportovní, neziskového sektoru, životního prostředí, ochrany zvířat apod. Úřad práce rozhodne, komu veřejnou službu nabídne. Zpočátku půjde především o nezaměstnané vedené v evidenci déle než 1 rok nepřetržitě nebo déle než 1 rok v průběhu posledních tří let, kterým hrozí ztráta pracovních návyků.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

11) Větší šance na získání práce

Anna (37 let) nenašla po skončení rodičovské práce. Zaevidovala se na úřadu práce a získala podporu v nezaměstnanosti. Díky spolupráci úřadu práce se soukromou agenturou práce v rámci tzv. sdíleného zprostředkování zaměstnání během tří měsíců získala nové zaměstnání v sektoru služeb. Agentura je finančně motivována, protože za každého uchazeče o zaměstnání, kterému bude zprostředkovávat práci, dostane příspěvek 5000 korun. V případě Anny to bylo ještě dalších 1250 korun navíc, protože nastoupila do práce na dobu neurčitou. Pokud si udrží zaměstnání minimálně 6 měsíců, obdrží agentura dalších 500 korun.

13) Povinnost přijmout veřejnou službu

Pan Pech (46 let) je dlouhodobě nezaměstnaný, ale o práci příliš velký zájem nemá a s úřadem práce nespolupracuje. Dostal nabídku veřejné služby, kterou ignoroval, a proto byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání. Ztratil tím i nárok na

dávky hmotné nouze. Do evidence uchazečů o zaměstnání se může opět přihlásit až po 6 měsících. Pokud by se takto choval uchazeč o zaměstnání, který pobírá podporu v nezaměstnanosti, rovněž by o ni přišel.

15) Vlastní výběr rekvalifikace

Pan Nezmar (57 let) pracoval 12 let jako řidič autobusu a přišel o práci z organizačních důvodů. Dostal odstupné ve výši tří měsíčních platů a o tu dobu mu byla odsunuta výplata podpory v nezaměstnanosti. Po šesti měsících se rozhodl pro rekvalifikaci.

Sám si po dohodě s úřadem práce vybral kurz v ceně 11 900 korun. Po úspěšném absolvování kurzu bylo úřadem práce kurzovné uhrazeno rekvalifikačnímu zařízení. Díky této rekvalifikaci si pan Nezmar našel práci jako dopravní dispečer.

12) Pracující student má nárok na podporu

Radek (30 let) neukončil vysokou školu, stále studuje a chce si k tomu najít práci. Jelikož při škole již odpracoval více než 12 měsíců v průběhu posledních dvou let a platil si tak důchodové pojištění, může být zařazen

do evidence uchazečů o zaměstnání. Vznikne mu nárok na podporu v nezaměstnanosti. Tím se odstraňuje nerovnost, kdy studenti, kteří při škole vydělávali, neměli dříve na tuto podporu nárok.

14) Účast v projektu Czech POINT – DONEZ

Milouš (33 let) je nezaměstnaný a úřadem práce byl vytipován jako jeden z účastníků nového projektu Docházka nezaměstnaných (DONEZ). V předem určený čas musí v běžné pracovní době opakovaně, až dvakrát týdně, docházet na kontaktní místo Czech POINT. Pokud by nespolupracoval, bude vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání a přišel by tím o podporu v nezaměstnanosti. Stát mu přestane hradit zdravotní pojištění. Cílem je ztížení práce načerno jak nezaměstnaným, tak firmám.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

16) Zvýšení pokut za nelegální zaměstnávání

Stavební firma zaměstnává načerno dělníky pro pomocné práce. Jelikož se u ní jedná o opakovaný a poměrně masový prohřešek, byla firmě udělena pokuta ve výši 7 milionů korun. To je pro ni už velice citelné a zaměstnávání načerno se jí už nevyplatí. Firmám, které poskytují nelegální práci, bude nově hrozit pokuta od 250 000 do 10 milionů

korun (zvýšení z 5 milionů). Zároveň mohou přijít o možnost získat veřejnou zakázku či státní dotace, pokud zaměstnaly cizince bez platného povolení k pobytu na území ČR. Pořádkovou pokutu až do výše 10 000 korun může dostat člověk, který na kontrolovaném pracovišti odmítne prokázat svoji totožnost a legálnost svého zaměstnání.

18) Prodloužení dohody o provedení práce

Alena (28 let) si přivydělává na základě dohody o provedení práce, ze které má měsíční příjem 8000 korun. Nově bude moci odpracovat u jednoho zaměstnavatele až 300 hodin ročně (dříve 150 hodin). Díky tomu si legálně vydělá více. Zaměst-

navatelé tak mohou lépe řešit například sezónní práce. Při příjmu z dohody o provedení práce nad 10 000 korun měsíčně se však bude nově platit sociální a zdravotní pojištění, podobně jako u hlavního pracovního poměru.

17) Kompenzace nevyplaceného odstupného

V praxi se často stává, že zaměstnavatelé odstupné nevyplátí a tito lidé zůstávají bez peněz, protože po tuto dobu nemají nárok na podporu v nezaměstnanosti. Ivana (36 let) přišla o místo a zaměstnavatel jí z důvodu platební neschopnosti nevyplatil dvouměsíční odstupné. Nezůstane však bez prostředků, úřad práce jí uhradí kompenzaci ve výši 65 % průměrného měsíčního čistého výdělku za dobu od zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání do uplynutí doby určené počtem měsíců odstupného. Tuto částku bude vymáhat po zaměstnavateli. Stát tak bude nově kompenzovat uchazečům o zaměstnání nevyplacené odstupné, ale i odchodné či odbytné.

19) Práce na dobu určitou až na 3 roky

Lubomír (46 let) pracuje v provozu, kde zaměstnavatel obnovoval jeho pracovní smlouvu každého půl roku. Platilo, že pracovní smlouvu na dobu určitou šlo uzavřít maximálně na 2 roky a do tohoto limitu se počítalo i případné opakování nebo prodloužování. Nově bude možné pracovní smlouvu na dobu určitou uzavřít až na 3 roky, přičemž takový pracovní poměr je možné prodloužit maximálně dvakrát (maximálně tedy až 9 let). Tím se zvyšuje ochrana zaměstnanců před přílišným využíváním řetězení krátkých pracovních poměrů na dobu určitou.

20) Prodloužení zkušební doby u vedoucích zaměstnanců

Vedení rozvíjející se počítačové firmy potřebuje kvalitní vedoucí zaměstnance. S jedním z nich, Vojtěchem (34 let), není příliš spokojena, což se ovšem projevilo až po 5 měsících jeho nástupu do zaměstnání. Proto i tento zaměstnavatel ocení, že zkušební dobu v případě nástupu vedoucího

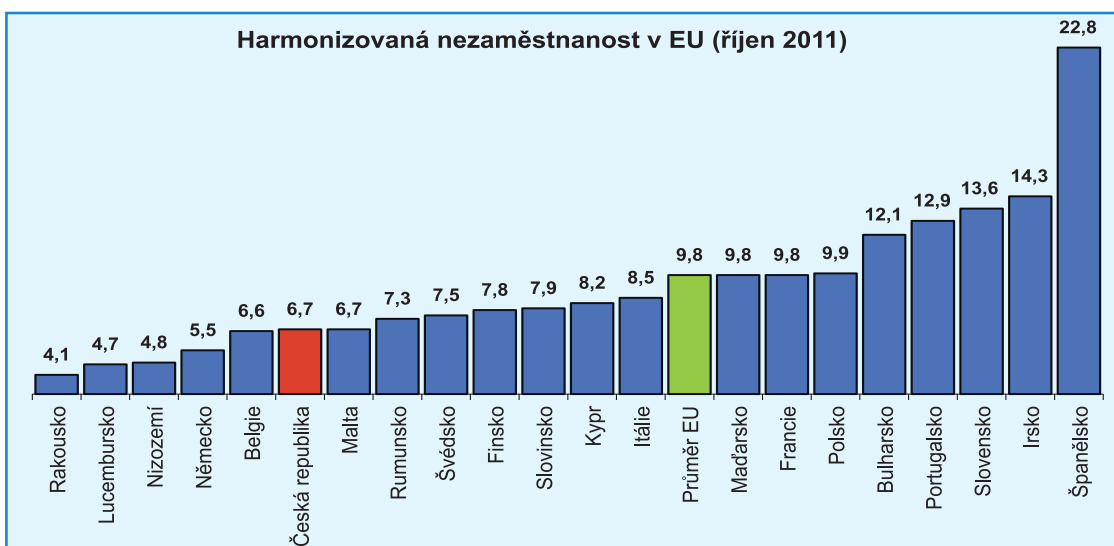
zaměstnance lze nově sjednat až na 6 měsíců (u ostatních zaměstnanců může činit nadále nejvýše pouze 3 měsíce). Pokud by byl uzavřen pracovní poměr na dobu určitou, může být zkušební doba sjednána pouze maximálně na polovinu doby jeho trvání.

Podmínky na pracovním trhu budou volnější

Změny zákoníku práce mají za cíl zpružnit pracovní právní vztahy a zvýšit tak motivaci zaměstnavatelů k udržení a vytváření pracovních míst. Pracovní místa vytvářejí především soukromé firmy. Stát jim musí vytvářet odpovídající podmínky a odstraňovat překážky v jejich možném rozvoji. Kromě modelových situací (č. 17 – 20) na předchozí straně vstupují v platnost další významnější změny pracovního práva.

Česká republika patří k zemím s nejnižší nezaměstnaností v Evropské unii (v %). Od roku 2008 se na rozdíl od předchozích let tohoto století pohybuje pod evropským průměrem, zhruba mezi 5. – 7. místem v EU.

Možnost zapůjčování zaměstnanců mezi firmami

Firmy si budou moci nově zapůjčovat zaměstnance formou dočasného přidělení, a to nejdříve po 6 měsících trvání pracovního poměru. Zaměstnanec s tím musí souhlasit a mzdu mu bude vyplácet

původní zaměstnavatel s tím, že ji poté bude případně požadovat po zaměstnavateli, k němuž dočasně svého zaměstnance přidělí. Změna pomůže udržet ohrožená pracovní místa.

Zpružnění konta pracovní doby

Zaměstnavatelé nadále nemusí vykazovat u konta pracovní doby každý týden rozdíl mezi stanovenou a odpracovanou dobou. Budou-li chtít provést změnu v rozvrhu konta, nebudou už nuceni zachovat čtyřtýdenní období, po které nesměli rozvrh měnit. Významný posun na-

stal i u pružné pracovní doby. Změna vyrovnávacího období pomůže zaměstnavatelům i zaměstnancům k pružnějšímu naplňování stanovené týdenní pracovní doby. Nově platí, že pracovní směna nesmí přesáhnout 12 hodin bez ohledu na typ rozvržení pracovní doby.

Změny u konkurenční doložky

Konkurenční doložku (zákaz přechodu ke konkurenci po určitou dobu po skončení zaměstnání) půjde i nadále sjednat maximálně na 1 rok. Minimální kompenzace, kterou musí bývalý zaměstnavatel poskytovat, se

však sníží z průměrného měsíčního výdělku nejméně na polovinu. Dosud bylo možné konkurenční doložku sjednat až po skončení zkušební doby, nyní to bude možné už během ní

Nové podmínky pro práci přesčas

U vedoucích zaměstnanců bude možno nově sjednat mzdu s přihlédnutím k případné práci přesčas, a to až do výše celko-

vých ročních limitů, u ostatních zaměstnanců tak lze učinit jen do 150 hodin přesčasů v kalendářním roce.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

21) Odstupné podle délky zaměstnání

Jaroslav (36 let) pracoval ve firmě 4 roky a z důvodu reorganizace z ní odchází. Jelikož v ní odpracoval více než 2 roky, bude mít nárok na odstupné ve výši 3 průměrných měsíčních výdělků. Odstupné se bude nově odvíjet od doby, kterou zaměstnanec odpracoval. Lidé, kteří u jednoho zaměstnavatele odpracovali méně než 1 rok, mají nárok na odstupné ve výši nejméně jednoho průměrného měsíčního výdělku. Zaměstnanci, kteří působili v dané firmě 1 – 2 roky, mají nárok na částku ve výši nejméně dvou průměrných měsíčních výdělků. Nejméně trojnásobek průměrného měsíčního výdělku dostanou ti zaměstnanci, kteří odpracovali u téhož zaměstnavatele více než 2 roky.

22) Starou dovolenou nepůjde proplatit

Dovolenou z uplynulého roku už nepůjde proplatit (jen při ukončení pracovního poměru) a zaměstnanec si ji musí vyčerpat. Pokud zaměstnavatel neurčí zaměstnanci ani do 30. června následujícího roku, do-

kdy si má nevyčerpanou dovolenou z minulého roku vybrat, může si její čerpání zaměstnanec určit sám. To byl i případ Richarda (55 let), který si tuto dovolenou vybral před vánočními svátky.

Životní a existenční minimum se zvyšuje

Od ledna 2012 se zvyšuje životní a existenční minimum, čímž jsou nízkopříjmovým skupinám částečně kompenzovány dopady úsporných opatření. U jednotlivce, který nemá

rodinu, bude životní minimum zvýšeno o 284 korun na 3410 korun. Existenční minimum se zvyšuje o 180 korun na 2200 korun.

Životní minimum je součtem všech

částek životního minima jednotlivých členů domácnosti. Životní minimum není sociální dávkou, ale kritériem, ze kterého se vychází při určování nároku, případně i výše některých sociálních dávek.

V rámci systému pomoci v hmotné nouzi plní životní a existenční minimum úlohu zejména při určování nároku na příspěvek na živobytí a jeho výše. V systému státní sociální podpory je životní minimum využíváno například při zjišťování nároku na porodné nebo přídavek na dítě (nárok vzniká v případě, že příjem v rodině nepřevyšuje 2,4 násobek životního minima). Pro přiznání příslušných sociálních dávek však musí být splněny zákonem stanovené podmínky (posuzuje se například individuální majetková situace rodiny).

Pokud je rodina vícečetná, může dojít ke zvýšení životního minima například u rodiny se třemi nezletilými dětmi až o zhruba 1000 korun

ních dávek. V rámci systému pomoci v hmotné nouzi plní životní a existenční minimum úlohu zejména při určování nároku na příspěvek na živobytí a jeho výše. V systému státní sociální

Příklady životního minima různých typů domácností

2 dospělí	5970 Kč
1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let	4880 Kč
2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let	7710 Kč

Částky životního minima platné od 1. ledna 2012 v Kč za měsíc

pro jednotlivce	3410 Kč
pro první osobu v domácnosti	3140 Kč
pro druhou a další osobu v domácnosti (kromě nezaopatřeného dítěte)	2830 Kč
dítě do 6 let	1740 Kč
dítě 6 až 15 let	2140 Kč
dítě 15 až 26 let (nezaopatřené)	2450 Kč

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

23) Rodina se 2 dětmi

Ilona (38 let) a Josef (42 let) mají dvě děti ve věku 8 a 16 let. Proti loňskému roku se životní minimum jejich rodiny zvýšilo o 870 korun měsíčně a dosahuje 10 560 korun měsíčně.

24) Rodina se 3 dětmi

Manželé Sklenářovi, Zuzana (35 let) a Lukáš (37 let) mají tři děti ve věku 5, 9 a 17 let. Jejich životní minimum se proti roku 2011 zvýšilo o 1010 korun měsíčně a dosahuje 12 300 korun měsíčně.

Dávky na bydlení

Příspěvek na bydlení je určen na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto

30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

Od ledna letošního roku dochází k časovému omezení výplaty příspěvku i doplatku na bydlení, a zároveň k posílení využívání těchto dávek ke skutečnému účelu.

Vazba sociálních dávek na bydlení na jejich účel

Výplata sociálních dávek, které jsou účelově vázány na bydlení (příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení) může být přímo nasměrována

na k majiteli bytu na nájem a služby, na zálohy za plyn do plynárny, apod. Nemělo by tak docházet k tomu, že by byly utráceny pro jiné účely.

Časové omezení výplaty příspěvku a doplatku na bydlení

Výplata příspěvku na bydlení i doplatku na bydlení je časově omezena na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let. Toto omezení nepla-

tí pro domácnosti sestávající výlučně z osob starších 70 let a pro zdravotně postižené, které bydlí v pro ně postavených nebo upravených bytech.

25) Zvýšení příspěvku na bydlení

Paní Rosolová (73 let) žije v Brně a loni dostávala důchod ve výši 9600 korun. Od letošního roku se jí zvýšil na 9720 korun. Za bydlení přitom platí 5500 korun. Zatímco v loňském roce dostávala příspěvek na bydlení ve výši 2237 korun měsíčně, v letošním roce jí stoupne na 2584 korun (o 347 korun více).

ZMĚNY V PODPOŘE ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH

Počet dávek se snižuje na dvě

Od ledna 2012 dochází ke změnám i v péči o zdravotně postižené. Zásadní změna se týká jednotlivých dávek pro zdravotně postižené. Cílem je adresnější, jednodušší a efektivnější systém dávek pro zdravotně postižené. Budou nově poskytovány na jednom místě (úřadech práce), odpadne vyplňování řady formulářů.

Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je opakovaná nároková dávka poskytovaná osobám starším 1 rok s poruchami mobility nebo orientace, které se opakovaně v kalendářním měsíci dopravují nebo jsou dopravovány a nejsou umístěny v ústavní péči (například v domově pro osoby se zdravotním postižením,

seniory nebo ve zdravotnickém zařízení). Výše příspěvku na mobilitu činí 400 korun měsíčně. O příspěvek lze požádat jednorázově a peníze jsou poskytovány každý měsíc.

těžkým zrakovým postižením nebo těžkým mentálním postižením. Slouží k pořízení nezbytných pomůcek, zakoupení a úpravě motorového vozidla a při úpravách bytu. Maximální výše

Počet dávek pro zdravotně postižené se snižuje z 11 pouze na 2 – příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Příspěvek na zvláštní pomůcku je jednorázová dávka pro osoby s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým sluchovým nebo

příspěvku je 350 000 korun. V případě pořízení motorového vozidla činí maximální výše příspěvku 200 000 korun a opakovaně jej lze přiznat po uplynutí 10 let. Součet příspěvků vyplacených v posledních 5 letech nesmí přesáhnout částku 800 000 korun.

Příspěvek na péči bude spravedlivější

Příspěvek na péči je pravidelná opakující se dávka určena pro ty občany, kteří jsou z důvodu nepřiznivého zdravotního stavu závislí na pomoci jiných lidí. Příspěvek náleží přímo zdravotně postiženému nebo seniorovi. Dosavadní model čtyř stupňů závislosti zůstal zachován, jen se stanovuje nový způsob nároku na poskytování příspěvku na péči. Přitom stále platí, že s počtem stupňů klesá samostatnost klienta a stoupá jeho závislost na systému.

O příspěvek na péči je možné po-

Výše příspěvku na péči

Věk	Stupeň závislosti (v Kč/měsíc)			
	I.	II.	III.	IV.
do 18 let	3000	6000	9000	12 000
nad 18 let	800	4000	8000	12 000

žádat na úřadech práce. Rozhodnutí o jeho přidělení se vydávají na základě zdravotního posudku vypracovaného lékařskou posudkovou službou.

Podkladem pro vypracování zdravotního posudku jsou aktuální lékařské zprávy a písemný záznam ze sociálního šetření.

Objektivnější posuzování nepříznivého zdravotního stavu

Dochází ke změnám ve způsobu posuzování nepříznivého zdravotního stavu, a to při stanovení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči. Posudkové lékaři budou nově posuzovat jen 10 základních život-

ních potřeb v každodenním životě, namísto 36 úkonů ve 129 dílčích činnostech. Pro zdravotně postižené to znamená objektivnější, spravedlivější a administrativně jednodušší posuzování jejich zdravotního stavu.

Změna výplaty dávek pro zdravotně postižené děti

Nově bude platit, že děti se zdravotním postižením budou po dovršení 1 roku zabezpečeny jednou sociální

dávku, buď rodičovským příspěvkem v plné výši, nebo příspěvkem na péči. Výběr provede rodič dítěte.

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

26) Navýšení příspěvku na péči pro nezletilé

Manželé Sovákoví pečují o zdravotně postiženého syna Jaroslava (12 let), kterému byl přiznán příspěvek na péči ve II. stupni závislosti 5000 korun měsíčně. Od letošního roku se zvyšuje na 6000 korun, což platí pro nezletilé děti od 1 do 18 let věku v této kategorii. Příspěvek na péči pro nezletilé děti od 1 do 18 let a příspěvek pro dospělého, který současně pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku, bude nově navýšen o 2000 korun v těch případech, pokud příjmy oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných

nedosažují částky dvojnásobku životního minima rodiny.

27) Asistent sociální péče

Jakub (25 let) projevil zájem o práci asistenta sociální péče, který může nově pečovat o osoby, které dostávají příspěvek na péči. Asistent nesmí být osoba blízká a jeho příjem plynoucí z péče o klienty bude do výše 12 000 korun osvobozen od daně z příjmů. Asistent musí mít s příjemcem příspěvku na péči uzavřenou písemnou smlouvu o poskytování péče.

Stop zneužívání práce zdravotně postižených

Základní principy podpory nových pracovních míst pro zdravotně postižené zůstávají stejné. Zaměstnavatel, který se rozhodne zaměstnat

trhu práce, tedy u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50 % zdravotně postižených, je kromě toho poskytován i příspěvek na refundaci

Cílem je zamezit zneužívání příspěvku na podporu zaměstnávání zdravotně postižených

zdravotně postiženého, může získat peníze na zřízení chráněného pracovního místa a následně také na úhradu nákladů spojenou s jeho provozováním. V případě chráněného

mzdy zaměstnanců se zdravotním postižením. Zásadní změnou je to, že se upravují podmínky, za kterých na tento příspěvek získá zaměstnavatel nárok.

Podpora chráněných pracovních míst

Nadále se nebudou vymezovat celé chráněné pracovní dílny, ale pouze jednotlivá chráněná pracovní místa. Nově budou moci i běžní zaměstnavatelé požádat o vymezení chráněného pracovního místa tam, kde již pracují zdravotně postižení. Po uplynutí 12 měsíců ode dne ob-

sazení zřízení chráněného pracovního místa nebo vymezení chráněného pracovního místa mohou zaměstnavatelé na základě dohody uzavřené s úřadem práce získat příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů v maximální výši 48 tisíc korun ročně.

Příspěvek jen za skutečně odvedenou práci

Nezřídkou docházelo k případům, že zaměstnavatel pobíral příspěvek na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, aniž by přiděloval zaměstnancům práci. Navíc si část příspěvku nechával pro sebe formou srážek ze mzdy. Nově bude příspěvek poskytován pouze na ty zaměstnance, kteří pracují na chráněných pracovních místech vymezených nebo zřízených na

základě dohody s úřady práce. Jeho výše činí měsíčně 75 % skutečně vynaložených mzdových nákladů na tyto zaměstnance, nejvýše však 8000 Kč. Tím bude zavedena finanční spoluúčast zaměstnavatele na vynaložených mzdových nákladech při zaměstnávání více než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením, a to z důvodu zamezení zneužívání příspěvku.

Příspěvek může být navýšen

Po 12 měsících provozování chráněných pracovních míst je možné příspěvek navýšit o částku odpovídající dalším vynaloženým nákladům, maximálně o 2000 korun měsíčně. Podmínka 12 měsíců je splněna

i v případě, pokud v posledních dvou kalendářních čtvrtletích roku 2011 a v prvních dvou kalendářních čtvrtletích roku 2012 zaměstnavatel zaměstnával v daném období více než 50 % zdravotně postižených.

Možnost náhradního plnění

Nadále je zachováno náhradní plnění, tedy možnost plnit povinný podíl zaměstnáváním zdravotně postižených formou odebírání výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 %

zdravotně postižených. Kvůli zamezení přefakturace se stanovil limit, do kterého budou moci tyto zaměstnavatelé své výrobky nebo služby pro účely plnění povinného podílu poskytovat.

Přísnější pravidla pro nemocenskou

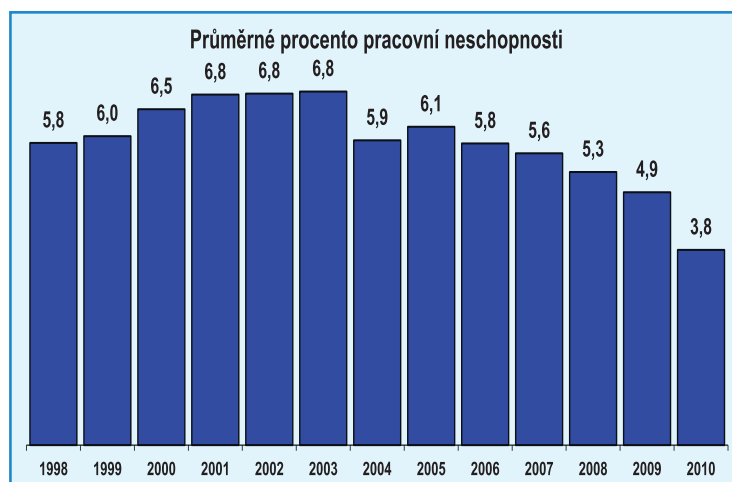
Cílem reformy nemocenského pojištění spuštěné v minulém volebním období, spočívající v zavedení třídní kareční lhůty (nevyplácení náhrady mzdy po první 3 dny nemoci)

Od roku 2009 platil v období prvních 14 kalendářních dnů trvání pracovní neschopnosti (karantény) zaměstnavatel zaměstnanci náhradu mzdy (u pracovní neschopnosti s vý-

Celkový počet prostonaných dnů klesl v letech 2007 – 2010 o 38 procent

a úpravě výpočtu dávek, bylo dosaženo větší odpovědnosti zaměstnance i zaměstnavatele, snížit častou fiktivní nemocnost a omezit tak zneužívání systému. Kareční lhůta přitom existuje ve 12 z 15 původních členských zemí EU. Výsledkem je výrazný pokles především krátkodobé nemocnosti.

jimkou prvních tří pracovních dnů), od 15. dne bylo vypláceno nemocenské. Zároveň se mu snížily odvody na nemocenské pojištění. V období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 je tato doba poskytování náhrady mzdy zaměstnavatelem prodloužena na 21 dnů.

Míra pracovní neschopnosti byla v České republice výrazně vyšší, než v ostatních zemích EU, především než například v Polsku, Maďarsku nebo na Slovensku. Nebyl žádný důvod, aby u nás byla vyšší než v těchto zemích, když podle mezinárodních srovnávacích studií je zdravotní stav našeho obyvatelstva lepší. Změnami v systému nemocenského pojištění, zahájenými v roce 2008, došlo k poklesu pracovní neschopnosti na nejnižší úroveň od roku 1989.

Zpřesnění povolování vycházek

Ošetřující lékař může vycházky nově povolit nejvýše v celkovém rozsahu 6 hodin denně, a to v době od 7 hodin do 19 hodin. Rozhodnutí, zda a jak se vycházky vymezí, je plně

v kompetenci ošetřujícího lékaře. Ten může vycházky povolit pouze v rozsahu, který odpovídá zdravotnímu stavu pacienta, a který nenarušuje stanovený léčebný režim.

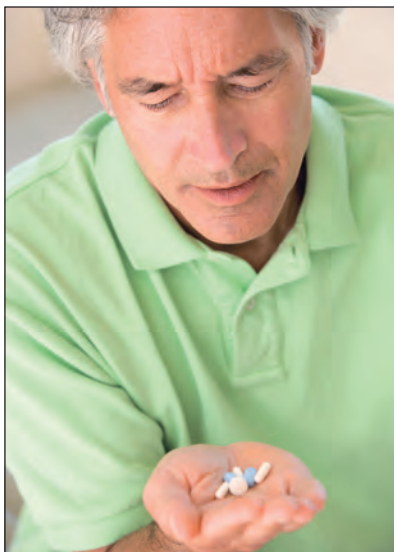
Kalkulačku pro výpočet nemocenských dávek lze nalézt na adrese www.mpsv.cz/cs/9918
Kalkulačku pro výpočet náhrady mzdy lze nalézt na adrese www.mpsv.cz/cs/7

JAK SE MĚNÍ SOCIÁLNÍ SYSTÉM – MODELOVÉ SITUACE

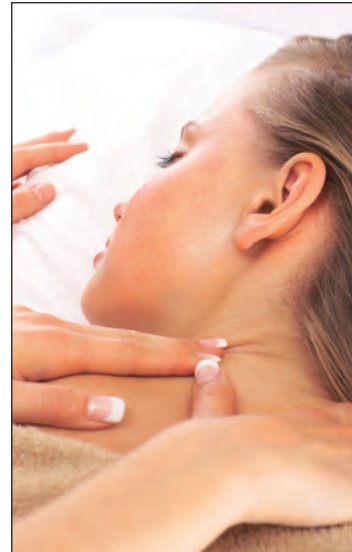
28) Výpověď za zvlášť hrubé porušení léčebného režimu

Lumír (52 let) nebyl opakovaně zastížen při kontrole během pracovní neschopnosti. Dokonce byl jednou přistižen v restauračním zařízení. Zaměstnavateli došla trpělivost a dal mu výpověď pro hrubé porušení lékařem stanoveného léčebného režimu. Nebude mít nárok ani na odstupné. Od nového roku totiž platí přísnější pravidla pro čerpání nemocenské. Zaměstnavatelé mohou dát výpověď zaměstnancům, kteří „zvlášť hrubým způsobem“ poruší v době prvních 21 dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti léčebný režim, pokud se nezdržovali v místě pobytu a nedodržovali dobu a rozsah povolených vycházek. Nebudou mít nárok ani na podporu v nezaměstnanosti, pokud ke skončení pracovního poměru tímto způsobem došlo v období 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

29) Náhrada mzdy po dobu nemoci

Adéla (37 let) byla 3 týdny nemocná. Zameškala 15 pracovních směn po 8 hodinách, z toho první 3 směny v kareční době. Její průměrný hodinový výdělek je 148 korun. Za dobu prvních 21 kalendářních dnů, což je tento případ, obdrží náhradu mzdy za 96 zameškaných hodin celkem ve výši 9562 korun. Částka je osvobozena od daně z příjmu a nezahrnuje se do vyměřovacího základu pro pojistné na sociální a zdravotní zabezpečení. Od 22. kalendářního dne je pacientům vypláceno nemocenské.

Karta sociálních systémů

K výplatě sociálních dávek bude zavedena Karta sociálních systémů. Pomocí této karty se bude moci občan i prokazovat při vyřizování veškeré agendy na úřadech práce. Podobný systém zavedla a již využívá řada evropských zemí, například Itálie, Velká Británie, Finsko a další, mimo Evropu například USA. Karta má tři základní funkce: identifikační, autentizační a platební. Dále bude možné pomocí karty zjistit stav klientova

Používání platební karty pro nákup v obchodech bude povinné pouze u klientů, u kterých hrozí zneužívání dávek pomoci v hmotné nouzi k jiným účelům (alkohol, gamblerství...), podobně jako se dnes využívají „poukázky“

účtu, a přes portál další informace. Karta má v první řadě usnadnit klientovi přístup k přiznané dávce, zjedno-

dušit administrativu a snížit finanční náklady státu na vyplacení dávek. Pomocí platební funkce karty může

klient platit jako klasickou platební kartou u obchodníka, vybrat si dávku z bankomatu nebo přeposlat peníze na svůj soukromý účet. Karty budou zavedeny od jara 2012.

Kartu sociálních systémů dostane každý, kdo čerpá dávky z nepojistných systémů (kromě důchodů, nemocenského...). Každý z klientů bude písemně informován o tom, kdy si ji bude moci vyzvednout na úřadu práce.

Kdo bude kartu vydávat?

Vydávání karet spadá do kompetence úřadů práce. Karta bude vyráběna v souladu s mezinárodně uznávanými předpisy, které se vztahují na bankovní karty, tedy s běžnými ochrannými

prvky. Její autorizační funkce umožní z domova provádět činnosti spojené s veřejnou správou. Příjemce bude mít prostřednictvím internetu přehled o čerpaných dávkách.

Jaké informace bude karta obsahovat?

Karta bude obsahovat jméno a příjmení, číslo karty a podpis. U zdravotně postižených stupeň mimořádných výhod, fotografii a da-

tum narození (bude uvedeno na zadní straně, aby při identifikaci nebylo ihned vidět, dokud ji držitel nedá z ruky).

Platební funkce karty

Karta bude sloužit jako platební, ačkoli není vázána na soukromý účet klienta. Dávky mohou být prostřednictvím karty vypláceny různými formami, od možnosti výběru v bankomatu přes nákup zboží v obchodě, až pro nákup

sociálních služeb. Ke každé dávce budou jeden výběr z bankomatu a jeden převod zdarma. Nákup kartou u obchodníka a možnost podívat se na zůstatek účtu budou také zdarma. Neplatí se ani za jejich vydání a vedení účtu.

Karta = průkazka osob se zdravotním postižením

Karta bude sloužit i jako průkaz osob se zdravotním postižením (TP, ZTP a ZTP/P). S její pomocí budou moci zdravotně postižení čerpat stejné

výhody, jaké mohou čerpat dnes při předložení papírového průkazu. Tyto původní průkazy zůstanou po přechodnou dobu do vydání karty v platnosti.

JAK SE MĚNÍ VÝPLATA SOCIÁLNÍCH DÁVEK

Všechny dávky na jednom místě

V České republice se vyplácelo více než 20 různých typů sociálních dávek na třech různých úrovních státní správy

Do konce roku 2011 se v České republice vyplácelo více než 20 různých typů sociálních dávek na třech různých úrovních státní správy (pověřený obecní úřad, obecní úřad v obci s rozšířenou působností, úřad práce). Tento systém je pro veřejnost uživatelsky

komplikovaný, nákladný a nepřehledný. Proto už v minulém volebním období vznikla myšlenka sjednocení výplaty sociálních dávek na jednom místě, což povede ke zjednodušení administrace sociálního systému a zvýšení komfortu klientů.

Zavedení jednotného výplatního místa

Od 1. ledna 2012 nově rozhoduje o výplatě nepojistných dávek sociální ochrany jediný orgán – Úřad

tek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc), dávky pro zdravotně postižené (příspěvek na mobilitu, příspě-

Zavedení jednotného výplatního místa pro občany znamená, že nebudou muset obíhat několik úřadů jako doposud

práce ČR. Vedle podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci jde také o dávky státní sociální podpory (rodičovský příspěvek, příspěvek na dítě, příspěvek na bydlení, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné), dávky pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, dopla-

vek na zvláštní pomůcku) a příspěvek na péči. Sjednocení dávkových agend v rámci sociální reformy pro občany znamená, že nebudou muset obíhat s různými žádostmi a formuláři několik úřadů jako doposud. Vše si budou moci vyřídit na jednom místě.

423 kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR

Sjednocením výplaty dávek se lidem zvyšuje dostupnost sociálního systému. Na kterémkoli ze 423 kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR a 26 detašovaných (výjezdních) pracovišť lze po 1. lednu 2012 vyřídit veškeré služby.

Úřady práce do konce loňského roku působily ve 423 pracovištích, ale 94 z nich zajišťovalo pouze agendu

zaměstnanosti, 147 pouze agendu státní sociální podpory a 148 obě agendy. Nepojistné sociální dávky (dávky hmotné nouze) byly vypláceny ve 415 sídlech pověřených obecních úřadů. Už nebude docházet k situacím, kdy například zdravotně handicapovaný bude muset navštívit tři různé úřady, aby si zajistil dávky, na které má nárok.

Úspora administrativních nákladů

Sloučením agendy pod jeden úřad dojde k úspoře nákladů státu, ubude papírování. Jen do konce letošního roku by měly úspory zejména na servisních výdajích dosáhnout zhruba 1 miliardy korun. Sjednocením obslužných činností se stane celý systém průhlednější

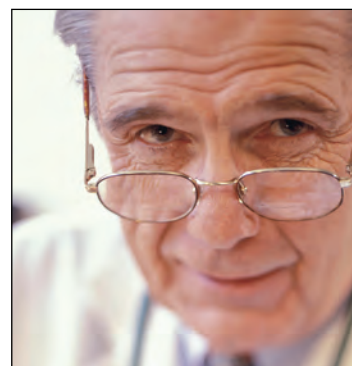
a jednodušší, což je důležité i pro kontrolu. Je to změna, která je výhodná pro obě strany – jak pro příjemce dávek, tak i pro stát, který tuto službu zajišťuje. Sjednotí se i přístupy ke klientům, které se mnohdy velmi liší – co je někde tolerováno, jinde neprojde.

MODELOVÁ SITUACE

30) Všechny dávky na jednom místě

Na příkladu pana Horáka (45 let) lze doložit rozšíření služeb v původním systému a nový stav. Pan Horák je ženatý a má dvě děti. Trpí závažným postižením zraku, a zároveň je evidován jako uchazeč o zaměstnání. Žije v obci se 7000 obyvateli, která je současně pověřeným obecním úřadem. V loňském roce řešil dávky, na které má nárok, na třech místech: Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené ve „své“ obci (pověřený obecní úřad), příspěvek na péči ve 20 kilometrech vzdálené obci s rozšířenou působností (obecní úřad obce s rozšířenou působností), dávky státní sociální podpory a zaměstnanost na kontaktním pracovišti úřadu

práce rovněž v obci s rozšířenou působností (úřad práce). Od ledna 2012 bude moci všechno řešit na příslušném kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR.

Vaše nejbližší kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR naleznete na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí:
portal.mpsv.cz

INFOLINKA: +420 844 844 803
WEB: www.reforma.cz
sociálnireforma.mpsv.cz

© leden 2012 Úřad vlády České republiky

Externí spolupráce na přípravě přílohy pro tisk: PhDr. Jana Veselá. Foto: Ingimage
Tento výtisk je samostatně neprodejný